

Motion till riksdagen

1989/90:Jo34

av Lars Werner m.fl. (vpk)

med anledning av prop. 1989/90:118 Tillsyn enligt djurskyddslagen, m.m.

I kraft av sin intelligens och uppfinningsrikedom har människan tagit andra levande varelser i sin tjänst. Ofta har det skett enbart på människans villkor och utan hänsyn till djurens rätt till sina egna liv.

Allt fler ifrågasätter ett sådant förhållningsätt till djur och natur. Allt fler inser att jorden med alla dess resurser finns, inte för människans skull, utan som en helhet där alla delar beror av varandra. Detta leder till att helt andra krav än tidigare måste ställas på djurhållning och djurskydd. Vi måste basera vårt förhållningsätt till djuren på respekt för deras egenvärde och rätt till rimliga livsvillkor utifrån varje arts specifika förutsättningar.

Ett sådant synsätt kommer till uttryck i den lagstiftning till skydd för djuren som riksdagen beslutade om våren 1988 och som införs successivt under 1990-talet. En stor del av ansvaret för att den nya lagen och dess föreskrifter kommer till avsedd tillämpning vilar på kommunernas miljö- och hälsoskyddsförvaltningar, som har att utöva den lokala tillsynen.

I den nu aktuella propositionen, 1989/90:118, föreslås vissa kompletteringar i syfte att förbättra tillsynen enligt djurskyddslagen.

Avslå propositionens utökning av 2 § djurskyddslagen

I propositionen föreslås ett tillägg till 2 § djurskyddslagen. Miljö och hälsoskyddsförvaltningarna sköter tillsynen även för försöksdjur. Detta har lett till att miljö- och hälsoskyddsnämnder i några fall förbjudit genomförandet av djurförsök, som godkänts av djurförsöksetiska nämnder. Kammarrätten har slagit fast att nämnden har rätt att meddela sådant förbud. Syftet med propositionens ändringsförslag är att frångå miljö- och hälsoskyddsnämnderna denna möjlighet.

Det innebär en klar försämring av skyddet för försöksdjuren. De djurförsöksetiska nämnderna är enbart rådgivande medan miljö- och hälsoskyddsnämndens beslut är bindande och kan förenas med sanktionsmöjligheter. Vi yrkar därför avslag på ändringsförslaget.

Bristande resurser ett stort problem

Det har upprepade gånger påvisats att djurskyddstillsynen är bristfällig i många kommuner. Det finns flera anledningar till detta. Bristande utbildningsmöjligheter, nedprioritering av djurskyddstillsynen och brist på perso-

nella och ekonomiska resurser hos kommunerna är de viktigaste skälen. Det är bra att det nu med större skärpa framhålls att detta arbete bör prioriteras. Tyvärr innehåller propositionen inte några förslag som på ett avgörande sätt förbättrar kommunernas möjligheter att genomföra denna prioritering. De viktiga frågorna om grundutbildning och vidareutbildning skjuts på framtiden. Det gör det ännu mer angeläget att akuta åtgärder vidtas.

Lantbruksstyrelsen har begärt 6,9 milj. kr. per år under en femårsperiod för utökad djurskyddsverksamhet. Medlen fördelas enligt följande: 600 000 kr./år för två tjänster vid lantbruksstyrelsen, 500 000 kr./år för intern fortbildning, 300 000 kr./år för utbildning av kommunal personal, 5 milj. kr./år till kurser och individuell rådgivning till lantbrukare, 400 000 kr./år i ökning av bidragen till prövning av nya djurhållningsmetoder samt 100 000 kr./år för interna arbetsgrupper m.m. Vi yrkar att medel anslås till lantbruksstyrelsen i enlighet med förslaget, med ett undantag. Anslaget för utbildning av personal vid kommunernas miljö- och hälsoskyddsförvaltningar bör utökas till 1 milj. kr./år så att insatserna kan intensifieras.

Mellankommunal samordning nödvändig

Många kommuner har knappa resurser till sitt förfogande för miljöarbete. Djurskyddstillsyn är bara en av många angelägna uppgifter, som miljö- och hälsoskyddsnämnderna har att utföra. Möjligheterna till samordning mellan kommunerna måste tas tillvara. Propositionen föreslår ett tillägg till 24 § djurskyddslagen i syfte att skärpa kravet på att miljö- och hälsoskyddsnämnderna skall ha tillgång till djurskyddsutbildad personal. Vi tillstyrker detta tillägg. Av den föreslagna förändringen av lagen framgår dock inte att kravet kan tillgodoses genom mellankommunalt samarbete. Inte heller propositionstexten i övrigt klargör detta. Vi föreslår därför att detta tydliggörs i riksdagens beslut.

Tillsynsavgifter

I propositionen föreslås att kommunerna skall ges rätt att besluta om avgifter för tillsynen. Samtidigt framhålls i propositionen att avsikten är att avgifter skall tas ut endast då tillsynen ställer särskilda krav. Det påpekas också att avgiften skall utformas så att den som betalar avgiften erhåller en motsvarande prestation från myndighetens sida. Det sägs också att det är lämpligt att kommunerna håller likartad nivå på taxan.

Propositionstexten skapar mer oklarhet än den skingrar kring principerna för avgiftsuttaget. Denna oklarhet gäller inte enbart tillsynen enligt djurskyddslagen. Motsvarande otydlighet finns när det gäller såväl miljötillsyn som livsmedelskontroll. Det är nödvändigt att principerna för avgiftsuttag klargörs och systematiseras när det gäller miljö- och hälsoskyddsnämndernas samlade verksamhet.

För tillsyn enligt djurskyddslagen bör gälla att man skiljer på servicefunktion och kontrollfunktion. Servicefunktionen kan indelas i en allmän och en objektsinriktad. För den allmänna servicefunktionen, dvs. information om gällande lagar och regler, bör inte avgift tas ut. Allmänheten skall kunna

ringa till myndigheten och få enklare frågor besvarade. Allmänt informationsmaterial skall utarbetas och tillhandahållas. Det måste anses ligga i samhällets intresse att kunskap finns hos allmänheten om gällande lagar och regler.

För den objektsinriktade servicen skall avgift tas ut. En djurhållare som vänder sig till miljö- och hälsoskyddsförvaltningen med en specifik fråga måste räkna med att betala för tjänsten.

Även kontrollfunktionen kan indelas i en mer allmän och en specialinriktad. Den allmänna tillsynen bör vara avgiftsfri. Om förhållanden som kräver ytterligare åtgärder upptäcks bör dessa avgiftsbeläggas. Den avgiften får då karaktären av sanktion och i viss mån styrning till ett bättre djurskydd. Regeringen bör få i uppgift att återkomma med ett mer utvecklat förslag till avgiftssystem i enlighet med ovanstående.

I propositionen utpekas särskilt djurhållning vid cirkus, som exempel på tillsyn som bör avgiftsbeläggas. Vi avvisar detta. Däremot finns det goda skäl att belägga djurförsök med en avgift per försöksdjur i det uttalade syftet att minska antalet djurförsök.

Djurskydd vad gäller sällskapsdjur

Den vanligaste formen av djurhållning i Sverige är att hålla sällskapsdjur. Det är samtidigt den mest svårkontrollerade vad gäller djurskydd. Många av de mest upprörande fallen av djurmisshandel som avslöjats har gällt sällskapsdjur. Den viktigaste insats samhället kan göra på detta område är förebyggande. Det kan ske genom ökad information. Propositionen föreslår att krav skall kunna ställas på skötselråd vid överlåtelse av sällskapsdjur. Det är bra men otillräckligt. Ytterligare insatser behövs från samhällets sida.

Många ideella föreningar som arbetar med djurskyddsfrågor eller med verksamhet som syftar till att lära ut bättre djurhållning har mycket begränsade resurser till sitt förfogande. Ett bättre samhällsstöd skulle dels gagna djurskyddet, dels förbättra möjligheterna till fritidsverksamhet för de många människor, som är intresserade av djur. Ridklubbar, brukshundklubbar och 4H-föreningar är exempel på sådana. Vi föreslår att 5 milj. kr. anslås i projektbidrag till föreningar som verkar för information och utbildning i djurhållning. Särskilt föreningar med barn- och ungdomsverksamhet bör stimuleras.

Hemställen

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen avslår förslaget om tillägg till 2 § djurskyddslagen,
2. att riksdagen till lantbruksstyrelsen anslår 7,6 milj. kr./år i fem år för insatser vad gäller djurmiljö och djurskydd,
3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att kommunernas tillgång till djurskyddsutbildad personal kan tillgodoses genom mellankommunal samverkan,
4. att riksdagen hos regeringen begär ett förslag till avgiftssystem för tillsyn enligt djurskyddslagen i enlighet med vad som i motionen anförts.

5. att riksdagen beslutar att djurförsök skall avgiftsbeläggas i enlighet med vad som i motionen anföras,

6. att riksdagen beslutar anslå 5 milj. kr. till lantbruksstyrelsen i särskilt projektstöd till ideella organisationers verksamhet för information och utbildning i bättre djurskydd.

Mot. 1989/90
Jo34

Stockholm den 17 april 1990

Lars Werner (vpk)

Berith Eriksson (vpk)

Bo Hammar (vpk)

Ylva Johansson (vpk)

Annika Åhnberg (vpk)

Lars-Ove Hagberg (vpk)

Margó Ingvardsson (vpk)

Bertil Måbrink (vpk)